

Till: Socialdepartementet

Ert diarienummer: S2018/04805/FST

Remissyttrande från: Sveriges Kvinnolobby

Remissvar: En arvsfond i takt med tiden – En översyn av regelverket kring Allmänna arvsfonden (SOU 2018:70)

Sveriges Kvinnolobby har tagit del av utredningen En arvsfond i takt med tiden – En översyn av regelverket kring Allmänna arvsfonden (SOU 2018:70). Nedan redovisas vårt yttrande.

Sammanfattning av synpunkter och generella kommentarer

Sveriges Kvinnolobby välkomnar utredningen av Allmänna arvsfonden och ser fram emot många av de ändringsförslag som presenteras.

Vi beklagar dock att kommittédirektivet inte uppdrog att utreda Allmänna arvsfondens målgrupp då vi ser ett behov av tillägget ”kvinnor och flickor” bland målgrupperna, dels eftersom statliga medel till civilsamhället inte fördelas jämställt, dels för att det finns särskilda behov av riktade medel för kvinnors och flickors organisering utifrån rådande ojämställdhet.

Sveriges Kvinnolobby välkomnar och delar utredningens förslag att avlägsna det tidigare kravet på att vara nyskapande som haft en hämmande effekt på långsiktigt arbete och arbete som grundar sig på etablerade modeller och verktyg, som är viktiga för ett framgångsrikt jämställdhetsarbete.

Sveriges Kvinnolobby välkomnar tillämpningen av ett demokrativillkor för att säkerhetsställa att Allmänna arvsfondens medel används för verksamheter som respekterar demokratiska värderingar och som främjar ett demokratiskt och jämställt samhälle. Dock saknar vi ett jämställdhetskriterium som föreskriver att sökande ska redogöra för hur verksamheten är kvinnor och män till gagn i lika stor utsträckning. Det här i syfte att säkerhetsställa att allmänt stöd inte tilldelas en organisation som inte bejakar och respekterar principerna för jämställdhet. Jämställdhetsprincipen utgör en fundamental del av demokrativillkoret.

Sveriges Kvinnolobby beklagar att utredningen saknar ett genomgående jämställdhetsperspektiv. Därtill efterlyser vi ett tillägg som försäkrar att medlen utdelas jämställt samt ett krav på att Allmänna arvsfonden ska genomföra återkommande, systematiska jämställdhetsanalyser. Vi kräver att Allmänna arvsfondens statistik över de medel som beviljas åtminstone ska samlas in, redovisas och analyseras uppdelat på kön.

Kommentarer och synpunkter på utredningen

Angående Kommittédirektiv 2017:68

Sammanfattning Kommittédirektiv 2017:68: Utredningen av Allmänna arvsfondens verksamhet är genomförd i syfte att säkerhetsställa att Allmänna arvsfondens medel används för avsedd verksamhet och att medlen hanteras och redovisas transparent, rättssäkert och opartiskt. Utredaren ska föreslå utformandet av ett villkor i syfte att säkerhetsställa att enbart organisationer som i sin verksamhet respekterar värderingar som präglar ett demokratiskt samhälle kan få stöd, analysera kriterierna för stöd, överväga frågor om arvsavstående, se över vissa administrativa frågor samt föreslå de författningsändringar som föranleds av analys och bedömningar. Översynen av Allmänna arvsfonden tillsätts med ändamål att försäkra att Allmänna arvsfondens medel och verksamhet kopplad till förvaltning och administration ska blir mer lättöverskådlig och på grund av ett behov av att modernisera.

Vår kommentar:

Sveriges Kvinnolobby saknar en översikt och utredning av Allmänna arvsfondens målgrupper i Kommittédirektiv 2017:68. Allmänna arvsfondens ändamål är att främja verksamhet av ideell karaktär till förmån för tre målgrupper: barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättning. Sveriges Kvinnolobby välkomnar finansierat stöd till verksamheter av ideell karaktär till målgrupperna barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättning. Vi anser att en översikt av Allmänna arvsfondens målgrupp bör ha inkluderats i Kommittédirektiv 2017:68 med avsikt att utöka målgruppen. Vi menar att stöd bör utökas till målgruppen flickor och kvinnor. Kvinnor och flickor har sämre ekonomiska, demokratiska och sociala förutsättningar och villkor än män och pojkar. Den här ojämställdheten kräver särskilt stöd. I en tid när antifeministiska och polariserande krafter växer och kvinnors rättigheter återigen ifrågasätts i Sverige och runt om i världen skulle det vara särskilt viktigt att stötta just projekt som riktar sig till kvinnor och flickor. Kvinnorörelsen är i behov av långsiktiga förutsättningar i syfte att fortsätta det viktiga arbetet för jämställdhet och kvinnors rättigheter.

7.3 Angående förslag om kriterier för stöd

Sammanfattning utredningens förslag: Av kommittédirektivet tydliggörs det att kriterierna bör säkerhetsställa att understödande medel inte tilldelas organisationer som förespråkar och sprider våldsbejakande och antidemokratiska budskap. Utredningen föreslår till följd tillägget av ett demokrativillkor i lag, dels för att det överensstämmer med målsättningstagandet i 1kap. 2§ regeringsformen, att det allmänna ska verka för att demokratins idéer blir vägledande inom samhällets alla områden. Därtill för att det allmänna ska verka för alla människors delaktighet och jämlikhet, för barns rättigheter och motverka diskriminering. Vidare föreslår utredningen ett nytt villkor med fokus på terrorism och

mänskliga rättigheter, som lyder: ”Stöd ska inte få lämnas till en organisation som främjar, uppmanar till eller försvarar terrorism eller som i övrigt inte respekterar mänskliga rättigheter”.

Vår kommentar:

Sveriges Kvinnolobby tillstyrker utredningens förslag på tillägg av ett demokrativillkor för att beviljas medel från Allmänna arvsfonden. Vi saknar emellertid ett tillägg som föreskriver att stöd inte ska få lämnas till en organisation om de eller någon av dess företrädare vars verksamhetsarbete motverkar främjandet av jämställdhet mellan kvinnor och män, eftersom jämställdhet är en avgörande princip för ett demokratiskt samhälle.

Sveriges Kvinnolobby saknar därtill ett jämställdhetskriterium, som bör innefatta ett krav på att den sökande kan redogöra för hur verksamheten är kvinnor och män i gagn i lika stor utsträckning. Vi anser att verksamheter som tilldelas stöd bör ha minst 40 procent kvinnor eller män som medlemmar om det inte finns legitima skäl för särbehandling.

Det demokratikriterium som föreslås är reaktivt och bygger på en negation, alltså att medel inte får tilldelas en verksamhet som inte uppfyller demokrativillkoret. Sveriges Kvinnolobby hade gärna sett att utredningen föreslagit ett proaktivt demokrativillkor där verksamheter som erhåller stöd aktivt ska arbeta för jämställdhet och där verksamheterna behöver visa hur projektet kommer främja jämställdhet mellan könen.

18. Angående analys av konsekvenser

Sammanfattning utredningens analys av övriga konsekvenser: Analysen av utredningens ekonomiska konsekvenser beräknar att andelen ansökningar bör öka i och med de sänkta kraven och tydliggjorda regelverket. Utredningen konstaterar i konsekvensanalysen att det inte finns tillgång till statistik vad gäller olika projektverksamheters olika förutsättningar att erhålla stöd i det nuvarande regelverket. Vidare lyfts att bl.a. projektverksamheter som verkar främjande för jämställdheten mellan kvinnor och män redan idag i förhållandevis stor utsträckning erhåller stöd från Allmänna arvsfonden. Verksamhetsprojekt som verkar för främjande av jämställdhet beräknas i samband med de förslagna sänkta kraven erhålla stöd i ytterligare större utsträckning i samband med utredningens förslag att sänka kraven. Vidare uppskattas utredningens demokrativillkor överensstämma med Sveriges internationella åtagande om mänskliga rättigheter.

Vår kommentar:

Sveriges Kvinnolobby beklagar att utredningen inte gjort en konsekvensanalys ur ett jämställdhetsperspektiv.

Sveriges kvinnolobby har uppmärksammat att Allmänna arvsfonden inte har könsuppdelad statistik och därmed möjliggörs inte analyser om könsfördelningen av utdelningen bidragen.

SVERIGES KVINNOLOBBY

Vi kräver att Allmänna arvsfonden ska omfattas av statistikförordningen (2001:100) §14 om att ha könsuppdelad statistik.

Vi kräver också tillägg i regelverket att den könsuppdelade statistiken ska ligga till grund för systematiskt, återkommande jämställdhetsanalyser för att säkerställa en jämställd fördelning av bidragen.

Vi ser positivt på att verksamhetsprojekt som verkar för att främja jämställdhet mellan kvinnor och män redan idag till stor utsträckning tilldelas stöd. Vi välkomnar att utredningens förslag beräknas resultera i att en högre andel verksamhetsprojekt som arbetar med bl.a. jämställdhet beviljas stöd ur Allmänna arvsfonden.